Tweede Jaargang. N° 38. 30 cent. per nummer Zondag 16 September 1928

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

ABONNEMENT
De prijs wordt bepaald in overeenkomst met het bestuur van 't blad.

Inschrijving op alle postkantoren
Een jaar 15,00 fr. 6 maand 8,00 fr.
3 maand 4,00 fr. Buitenland 25,00 fr.

Opstel en Beheer, Marktstraat, 22, Iseghem
Verantwoordelijke uitgever:
Rob. Verhaeghe, Iseghem. Postrek. 2024.66

Alle mededeelingen moeten ten laatsten den Woensdag middag voor 't verschijnen van 't blad binnengezonden zijn.

103 Volksvertegenwoordigers op de 187 hebben bij de laatste verkiezing hun woord gegeven den zesmaandendienst na te streven en te stemmen.

Toen dit voorstel op 10 September bij wijze van amendement in de Kamer voorkwam, bekwam het slechts 6 stemmen, waaronder 5 van de Vlaamsch nationalistische afgevaardigden.

Tegen de nieuwgestemde legerwetten. Het verraad der Vlaamsche Belgicisten.

WAT DE NIEUWE LEGERWET ZOOAL BETEEKENT.

Men weet dat de legerwetten voor een groot deel althans, gestemd zijn.

De zoogezegde Vlaamsche Kristen Demokraten hebben dus voor de zooveelste maal hun volk aan den Franco-Belgischen vijand geleverd!

Zij zullen wel trachten hun lafaardij te verbergen achter allerlei schijnredens.

De echte beteekenis van de nieuwe legerwetten zullen zij echter niet uiteenleggen.

Wij hebben altijd ons volk op de hoede gebracht.

Eerst en vooral hebben wij op het ergste gewezen n. l. dat die legerwetten uitvoering zijn der bepalingen van het geheim Franco-Belgisch militair verbond dat den Vlamschen levenswil moet wurgen.

Tevens maken wij den Vlamingen, dat zuinige werkzame volk, bekend, wat aan geldverspilling en vermilitarizeering die wetten na zich zullen slepen.

Ziehier onder veel andere wat generaal Gallet «Chef de file» van de gemengde legerkommissie, die het voorspel was van de nu gestemde legerwetten, verklaarde: zoo de militaire herinrichting er doorkomt, (wat nu met het verraad der Vlaamsche Belgicisten geschiedt);

Er ten minste, en om te beginnen, voor de legerinrichting, 800 miljoen frank vandoen waren

Het verslag van den legerstaf werd bekrachtigd op die kommissie, waarin onze propere Vlaamsche (?) Belgicisten zaten, om ja te knikken en dit verslag besluit dat:

Al de geweren dienen vernieuwd

Automatieke pistolen met groote doordringingskracht in overgroot getal noodig zijn.

De geweer-mitraljeuzen moeten vernieuwd

De machiengeweren gansch in orde gesteld en aangevuld.

Ten minste driemaal zooveel kanonnen moeten er komen als er tans zijn.

Veel tanks moeten er bijkomen. Er zijn er maar !!! 49 en dit is zeggen die heeren NIETS.

Al de bestaande pantser-autos moeten in het oud-ijzer en vervangen worden door meer nieuwe.

Het gerij van al de troepen moet verdriedubbeld worden alsmede het aantal gasmaskers en het materiaal der genietroepen.

Wat de vliegdienst betreft, deze bestaat ongeveer niet.

In andere woorden, de stemming van de legerwet beteekent:

Een ontzagelijke geldverspilling;

De militariseering van gansch het land ten dienste van Frankrijk;

En bovenal, de onvermijdelijke oorlog, die binnen enkele jaren de Vlaamsche jongens naar het slagveld zal sleuren, ten bate der groot-Fransch-Belgische politiek.

Vlamingen overweegt!

Voegt uw protest, uw daad bij de onze!

Wordt Vlaamsch Nationalist zooals zooveel duizenden anderen!

Denkt aan de toekomst en aan de uitkomst:

Zal Vlaanderen bezwijken of België?

Van u hangt het af!

Een Letterkundig Eeuwfeest

De tijding dat de Vlaamsche nationalisten van Aalst een tentoonstelling bereiden van het Nederlandsche boek heeft me plezier gedaan.

Het is goed dat zij, die steeds hebben getoond oog te hebben voor de noodzakelijkheid voor het Vlaamsch nationalisme om deel te nemen aan de christelijke sociale actie, hiermede bewijzen dat zij ook belang stellen in de intellectueele toekomst van het Vlaamsche vaderland.

Helaas, het boek in Vlaanderen is nog een weeldeartikel. In hoevele huizen, zelfs van hoogeschoolgediplomeerden, vindt men een fatsoenlike bibliotheek. De schampere opmerking van Persyn heeft nog niet veel van haar actualiteit verloren: bij de burgerluidjes heeft de kelderbibliotheek nog altijd den voorrang!

En met de openbare boekerijen is het al niet veel beter gesteld.

Ik heb me vóór enkele jaren de moeite getroost even een statistiek te maken van het aantal jaarlijksche uitleeningen gedaan door de boekerijen opgericht door Davids- en Willemsfonds. Het was een bespottelijk cijfer. En nochtans, enkele grootere steden niet te na gesproken, bestaan er in Vlaanderen geen andere bibliotheken, waar de man in de straat boeken kan ontleenen.

Ik denk dat er in dit opzicht, evenals wat betreft de uitgeverij in Vlaanderen, wel een verbetering is te bespeuren.

Moge het Aalstersche initiatief een prikkel zijn in de goede richting.

* * *

Na deze inleiding en gezien hoogervermeld initiatief durf ik het aan een oogenblik aandacht te vragen voor een letterkundig eeuwfeest van eersten rang.

Vóór honderd jaren kwam in een Russisch dorpje de groote schrijver graaf Leo Tolstoï ter wereld.

Met Gogol, Toergeniev en Dostojefski heeft Tolstoï de Russische letterkunde glansrijk toegang verschaft tot de wereldlitteratuur.

Op de hem eigene ruiterlijke wijze heeft Knut Hamsen den draak gestoken met Tolstoï's manier om als profeet te willen optreden. Maar wie leest heden ten dage nog zijn beleerende proza?

Neen, Tolstoï leeft en zal blijven leven door zijn scheppend werk, door zijn novellen en volksverhalen en vooral door zijn twee grootsch opgezette romans, Anna Karenina en Oorlog en Vrede.

Oorlog en Vrede is een heele wereld.

Het staat tot de meeste romans als een symphonie van Beethoven tot een bladzijde van Grieg.

Hier geen schoonschrijverij, maar het levende leven, al de gamma's van het menschelijk gemoed van het scherzo der levenslustige onbezonnen jeugd tot het andante religioso van het ontluikende leven en van den naderenden dood.

Prins Andreas ligt geveld op het slagveld te Austerlitz: «Welk een kalmte, welk een vrede!» dacht hij. «Hoe anders is het nu, dan toen ik voortsnelde, toen wij allen schreeuwend voortsnelden; hoe anders dan toen die verschrikte mannen elkander het bezit van den aanzetter betwisten! Hoe geheel anders drijven deze wolkjes in het eindelooze luchtruim vreedzaam voort! Hoe is het mogelijk, dat ik deze oneindige, onbegrensde ruimte niet eerder heb opgemerkt? Ja, alles is ijdel, alles is teleurstelling, behalve dath! En God zij geloofd voor deze rust, voor deze kalmte!...»

* * *

Het eerste deel van dezen lijvigen roman — 1600 bladzijden — brengt ons te Persburg in 1805. De Russisch-Oostenrijksche coalitie tegen Napoleon is in aantocht. Maar het mondaine salonleven gaat zijn vollen gang. En wij maken kennis met de hoofdfiguren van het verhaal, de schampere prins Andreas Bolkowsky, de goedmoedige Peter Besockhof, die het goede wil maar het kwade doet, het sympathieke gezin der Rostovs met de kinderen Nicolaas, Natacha en Petia, de oude vorst Bolkowsky, een achtieneeuwsche zonderling, de Koeragin's, Boris Droebetzkoï, Dolegliovene. Maar weldra komt de oorlog opzetten en we vervoegen met prins Andreas en Nicolaas Rostov het Russische leger in Oostenrijk.

De nederlaag van Austerlitz en de terugtocht der Russen. En weer hebben wij het leven in vredestijd, tot plots de inval der fransche legerbenden heel dit vreedzaam bedrijf overhoop zet en Moskou in vlammen opgaat.

Door dit grootsche wereldgebeuren zien wij het levenslot zich afspelen van Andreas en Peter en de velen, die leven met hen en rond hen.

De meeste boeken legt men na lezing terzijde om ze nooit meer op te nemen. Oorlog en Vrede is een van die zeldzame meesterwerken die men steeds weer kan lezen en herlezen.

Het Belgisch Bijhuis

De heer Huysmans poseert graag als gematigde. Of de oorzaak van die pose te zoeken is in zijn intiemen aanleg dan wel in zijn verlangen om ministrabel te blijven, wie zal dit uitmaken. Maar niettegenstaande die gematigheid speelt 't sarcasme aan den gewezen minister van kunsten en wetenschappen soms parten. Als de lust hem bekruipt om een scherp woord te zeggen, dan krijgt de gematigheid vaak een deuk.

Zoo was het ook toen de heer Huysmans, naar aanleiding van een debat over de buitenlandsche politiek, België in politiek opzicht 'n succursaal noemde van Frankrijk. Hij vergat er evenwel bij te voegen dat zijn socialistische partijgenooten zich door geen enkele partij of fractie den loef laten afsteken wanneer het gaat over vive-la-France-politiek.

België heeft zich nooit kunnen ontmaken van de vetium originis die kleeft op zijn geboorte. De Belgische omwenteling was een triomf voor de Fransche politiek, waar trouwens de Fransche agenten in niet geringe mate de hand hadden. En voor menige patriot en held van 1830 was het ideaal zich te verliezen in den schoot van «la mère-patrie», het groote Fransche vaderland. Toen echter John Bull een grendel schoof tusschen dit al te minziek buurpaar en de koning van Frankrijk zelfs geen prins durfde af te staan voor den Brusselschen troon, moesten ze het te Brussel voor lief nemen met een Engelschgezinde vorst van over den Rijn. A défaut de grives on mange des merles. Zij kregen een fransche koningin en ze stopten leger en ministerie vol met echte, onvervalschte patriotten van bezuiden Quiévrain.

Sedertdien is de liefde van de fransche regeering voor het noorderbuurtje nog af en toe tot gloeihitte genaderd. En onder Napoleon III kwam het, niettegenstaande de gewaarborgde neutraliteit en de heiligheid der verdragen, tot een voorstelletje aan Bismarck om de Belgische brok samen op te beuzelen: een fransch-pruissisch vriendschapsmaal!

Mij dunkt dat die feitjes, die lacy niet tot oude geschiedenis behooren, zouden moeten volstaan om een Belgischen patriot op zijn hoede te stellen tegenover het Zuiden.

Er is echter in België steeds een parti de la France geweest. De liberale partij heeft die strekking trachten te monopoliseeren. Maar de andere staatspartijen, de Waalsche fracties ervan ten minste, doen aan de blauwtjes een geduchte concurrentie. Voor die menschen was 1914 een buitenkansje. Tot een tolvereeniging hebben zij het, niettegenstaande de bemoeiingen van de Quai d'Orsay, niet kunnen brengen. Maar Albert de Belgique die door niemand voor een politieken oogvlieger wordt versleten, heeft de gelegenheid om de fransche partij in 't gevlei te komen niet laten voorbijgaan. Zoo zijn wij gezegend geworden met een militair akkoord. Het is zoo een onschuldig akkoordje, en zuiver technisch stukje. België behoudt zijn volledige vrijheid enz. enz.

Maar als wij zien dat de Fransche en fransch-belgische bladen steeds weer spreken van «alliance» als wij den invloed kennen van de fransche pers in België en de uitbundige francophilie van Brussel en Wallonië dan lijkt ons die vrijheid voor België om te beslissen of er al dan niet sacu foederis bestaat haast geen doode musch waar.

Sedert het afsluiten van dit geheim militair akkoord gaat de fransche propaganda onafgebroken door. Geen inhuldiging van een oorlogsgedenkteeken in Wallonië of de militaire vertegenwoordigers van Frankrijk zijn aanwezig. Het blad der Belgische nationalisten en officieren, de Nation Belge, haalt haar buitenlandsche politiek bij Jacques de Bainville van de Action Française. In de Brusselsche scholen wordt de franschdolheid aangekweekt in omgekeerde verhouding tot het misprijzen voor het Vlaamsch. Luik krijgt telkens weer anvallen van delirium patrioticum wanneer het de Marseillaise in zijn oorgaten krijgt.

En tegen dien hartstocht hebben de Vlamingen de gelatineuse aanmaningen tot voorzichtigheid van den heer Hoste Jr testelien en het proza-zonder-de-werken van «De Standaard».

Het nieuwe militair statuut is maar te begrijpen in het kader van het fransch-belgisch akkoord.

Frankrijk wijzigt zijn legerstatuut en richt forten op tegen Duitschland. De fransche staf geeft 'n wenk en het Belgische hulphuis is blij te gehoorzamen.

De Luikerforten die na den oorlog als nutteloos niet heropgericht werden, worden steeds uit naam van diezelfde oorlogswetenschap, heropgebouwd. Minister de Broqueville verklaart dat wij ons niet hoeven te bekommeren om de verdediging van Luxemburg en de Vlaamschgezinden van de katholieke Vlaamsche Kamergroep stemmen de legerwet van de Broqueville, die de beschermer is van de Nation Belge, het blad wiens afgevaardigden-beheerders te Parijs zitten.

Och ja, wanneer het gaat over de voor- en nadeelen van het nieuwe legerstatuut, zwijgen de Vlaamschgezinden Belgicisten als vermoord over het militair akkoord, omdat zij weten dat dit hun veroordeeling is

Het nieuwe legerstatuut bewijst dat Vlaanderen niet langer zijn hoop mag bouwen op Van Cauwelaert en consoorten. Moest eensdaags het militair akkoord ons een oorlog op den nek halen, dan zal Van Cauwelaert het loyalisme prediken en niettegenstaande hij in zijn hart weten zal dat de francophiele Belgische politiek de oorzaak is van de ramp, zal hij de Vlamingen aanzetten dapper te strijden voor den stief-staat, waarschijnlijk in de hoop op een nieuwe koninklijke belofte.

De Vlaamsche nationalisten moeten weder en steeds weder er op wijzen hoe de Belgische politiek ons overlevert in ieder gewapend conflikt tusschen de eeuwenoude vijanden, die Frankrijk en Duitschland zijn.

Om hun ministrabiliteit niet te verliezen gaan de Vlaamsche Belgicisten hun ordewoord halen bij een koning, die de Vlamingen in 't vuur zond met een beroep op den guldensporendag maar nog geen tijd heeft gevonden om zijne belofte van rechtsherstel in te lossen.

Uit onzen Pijlkoker

SOCIALISTEN

Uw leiders hebben uw handteekens gevraagd voor den zesmaandendienst.

GIJ MOET uw leiders vragen waarom ze:

TEN EERSTE: niet rechtgestaan zijn om de naamafroeping te vragen over het amendement waarbij den ZESMAANDENDIENST OP DONDERDAG 10 SEPTEMBER WERD VOORGESTELD.

TEN TWEEDE: waarom de socialistische volksvertegenwoordigers zich hebben onthouden bij dit voorstel waavoor alleen:

5 VLAAMSCHE NATIONALISTEN en 1 kommunist hebben gestemd.

Hoe de bevelen in 't leger overgezet worden.

1. —De kapitein aan den 1e sergeant majoor: Gelijk gij weet, is er morgen zonneklips of zonsverduistering, etgeen niet alle dagen gebeurt. Laat de mannen vertrekken te 5 uur, in veldtenue, naar het oefeningsplein. Zij zullen 't zeldzaam verschijnsel kunnen zienen ik zal hun den noodigen uitleg geven. Indien het regent zal er niets te zien zijn' laat dan de mannen naar de zaal gaan.

2. — De 1e sergeant-majoor aan den sergeant der week: Op bevel van den kapitein zal er morgen, te 5 uur, zonsverduistering zijn, in veldtenue, met uitleg van den kapitein, hetgeen niet alle dagen gebeurt. Bij regenachtig weder zal er niets te zien zijn buiten, maar dan zal de zonsverduistering plaats hebben in de zaal.

3. — De sergeant der week aan den korporaal der week: Op bevel van den kapitein, morgen zeer vroeg te 5 uur, opening der zonsverduistering. De mannen in veldtenue. Indien 't moest regenen, hetgeen niet alle dagen gebeurt, zal de kapitein in de zaal den noodigen uitleg geven.

4. — De korporaal der week aan den soldaat: Morgen te 5 uur, zal de kapitein de zon doen verduisteren in veldtenue, bij regenachtig weder in de lucht, bij schoon weder in de zaal, hetgeen niet alle dagen gebeurt.

5. — De soldaten onder elkander in te kazerne: Morgen te 5 uur zal de zon, in veldtenue, den kapitein doen verduisteren, met uitleg, hetgeen niet alle dagen gebeurt.

—

De voornaamheid der Belgische socialisten.

Wij geven hier een staaltje van het verheven proza van M. J. Chalmet, volksvertegenwordiger, in «Vooruit»:

Graaf Carton de Wiart schrijft in «Le Soir» artikels waarin hij de socialisten als 'n gevaar voor 's lands veiligheid afschildert maar houdt in de Kamer bakkes toe en zet er hem te kijken als 'n kind dat, na buiten zijn vuiligheid op een verkeerde plaats te hebben gedaan, zich gaat zetten en gebaart «'k Heb 't ik niet geweest».

Is dat de goede manier om het volk op te voeden???

—

Vindevoghel en Catteeuw.

We hebben er vroeger reeds op gewezen dat de katholieke demokratische volksvertegenwoordigers zich bij monde van het A. C. W. en ook persoonlijk hadden uitgesproken voor den zesmaandendienst.

Volksvertegenwoordiger Catteeuw stemde dergelijke motie in den gemeenteraad van Kortrijk en volksvert. Vindevoghel stelde zelf een motie voor de zesmaand, zonder één dag meer, voor in den gemeenteraad van Ronse.

Waarom zijn deze leiders bezweken in de Kamer.

Is het omdat M. Van de Vijver de laatste voor de vraag heeft gesteld of hij nog wel tot de rechterzijde behoorde?

—

De zesmaand van de socialisten.

De socialisten die er fier op gingen duizende handteekens voor den zesmaandendienst te hebben verzameld om er nadien tegen te stemmen brachten bij monde van den h. Ernest (soc. volksv.) een amendement voor dat den diensttijd bepaalde op 6, 8 en 10 maanden.

Is het daarvoor dat de handteekens werden geronseld?

Hoeveel socialisten er aanwezig waren?

In de Kamerzitting van 10 September l. l. werden er verschilende stemmingen gehouden.

Namen er aan deel:

Aan de 1e stemming:	61	socialisten;
» 2e »	59	socialisten;
» 3e »	56	socialisten;
» 4e »	56	socialisten;
» 5e »	47	socialisten;
» 6e »	45	socialisten.

Ruim twee vijfden van de socialisten waren bij de laatste stemming afwezig.

—

't Gaat goed.

De Sportwereld deelt mede dat, bij een te Gits gehouden velokoers voor het kampioenschap van West-Vlaanderen, het aldaar gevraagde muziek weigerde de brabançonne te spelen wijl het publiek, spontaan, de Vlaamsche Leeuw aanhief.

Dat is zeker teekenend voor wat de gemoedstoestand der West-Vlaamsche bevolking betreft.

—

De militaire wetten en de socialisten

Het eerste legerwetsvoorstel is er door! De geweldig-zware militaire verplichtingen aan de Vlamingen opgedrongen in het vooruitzicht van den nakenden oorlog in den dienst van onzen vijand Frankrijk, zijn nu een feit.

Het is de schuld der Vlaamsch-christene demokraten, dit tegen hun wil en tegen hunne beloften in, te hebben laten gebeuren.

Het is niet minder — ondanks den schijn, — aan de socialisten te wijten, die met de macht waarover ze beschikken, deze wetsvoorstellen konden en kunnen kelderen.

De macht hebben ze niet willen, niet durven gebruiken omdat enkelen hunner leiders zoo spoedig mogelijk weer minister willen worden.

De belgische socialisten willen een sterk leger om hun vaderland België te verdedigen. Van der Velde heeft het verklaard in de Kamer dat zij het over den grond der zaak eens waren met de reggering, dat het verschil tusschen hunne meening en die der regeering slechts in de keuze der middelen gelegen was.

Waar is het fameuze «Proletariërs aller Landen vereenigt U!» gevaren?

De belgische socialdemokratie is bereid de kapitalistische belgische maatschappij te verdedigen.

Een doorgedreven, afdoende verzet tegen die militaire wetsvoorstellen, waartegen zij roepen, hebben zij niet eens durven aanpakken, omdat zij werkelijk daarmee die wetsvoorstellen uit de baan konden ruimen.

Verscheidene hunner leiders of vooraanstaande mannen gingen op reis of met verlof tijdens de bespreking.

Mathieu: nam verlof.

Pierard vertrok naar Amerika.

Van der Velde de «chef» is naar Zuid-Amerika op reis. Al hare plechtige antimilitaristische besluiten op de internationale congressen genomen, lapt de belgische social-democratie aan hare zolen. Dat men het onthoude!

—

Heeft de socialistische partij zich werkelijk ingespannen om de massa in beweging te brengen tegen de militaire regeringsvoorstellen?

Waar bleef haar straatcampagne?

Waar bleven haar manifestaties?

Ze beginnen al

Op voorstel van den heer Van Cauwelaert werd in de Kamer besloten de amnestiekwestie aan de dagorde te brengen onmiddellik na de legerwet.

Maar de bladen weten al te berichten dat de regeering zinnens is een verklaring af te leggen.

Waarschijnlijk hoopt de regeering op die wijze aan de bespreking te ontsnappen en... de Vlamingen met een kluitje in 't riet te sturen

—

Een ophefmakende rede.

De Walen zijn Vrijdag 7 September aan het woord geweest in de Kamer over het wetsontwerp betreffende het taalgebruik in het leger.

De heer Branquaert heeft vele dwaasheden en onnauwkeurigheden over onze taal verteld, met een onsje geestigheid daarbij. Op dezen Wallingant werkt het Vlaamsch als de roode lap op de stier en hij houdt het voor niet veel meer dan een «jargon vaseux» waarvan Maeterlinck in zijn tijd al sprak.

De heer Branquaert is geneesheer. Men weet dat het doktersgild sedert Molière een slechte reputatie heeft. Aan die slechte reputatie doet Branquaert eer aan, wanneer hij spreekt over dingen waarvan hij geen verstand heeft. Hoeft het gezegd dat de Waalsche leider het ook had over dat verachtelijk Hollandsch, dat de flaminganten aan hun volk willen opdringen?

Belangwekkender, ja zelfs ophefmakend, was de rede van den heer Masson.

Van Belgicistisch standpunt uit een uitstekende rede, met al de zwakheden die dat standpunt meebrengt.

Thesis: de tweetalighid moet België instandhouden. Valt ze weg, dan is het de scheiding. Bewijzen deed de heer Masson niet, dat de heer Destrée b v. ongelijk had, wanneer hij de tweetaligheid onhoudbaar en noodlottig acht voor de geestelijke gezondheid van een volk. Vele vragen zouden overigens aan den liberalen staatsminister te stellen zijn, in hoever hij die door hem noodzakelijk geachte tweetaligheid wil doordrijven. In dat stelsel past veel wat de Vlamingen niet kunnen aannemen, b. v. de gesplitste Gentsche Universiteit.

Wat er van zij, de heer Masson had gelijk wanneer hij betoogde, dat de Walen van deze taalwet geen schrik moesten hebben.

De rede verwekte opschudding. De heeren Van Cauwelaert en Van de Vijvere gingen den spreker na het einde gelukwenschen.

Ook de heeren Sinzot en Max. En dat bewijst misschien, dat de eenen en de anderen gelijk hadden of ongelijk, naar men het nemen wil.

Teekenend is in elk geval dat een man als Masson zijn politieke carrière met deze bekentenis over het aan de Vlamingen in België sedert een eeuw aangedane onrecht om zoo te zeggen eindigt.

In de liberale partij heeft het al wat van het mirakel dergelijke taal te hooren. Het gezag van den heer Masson in zijn partij was er voor noodig om dezelve door zulk een rede in haar voegen niet te doen kraken.

Vrouwenarbeid en Kinderaantal

Het zal wel niet noodig zijn veel cijfers en statistieken aan te halen om aan onze lezers te bewijzen dat het bevolkingscijfer in Europa sterk is gedaald gedurende de vreeselijke oorlogsjaren die we hebben doorgemaakt. In Frankrijk bedraagt dat verlies bij de VIER millioen, want niet alleen zijn er schromelijk veel menschen gesneuveld maar om allerlei redenen zijn de geboorten verminderd en anderzijds — door honger, gebrek, verdriet — de sterfgevallen heel wat talrijker geweest als in normalen tijd. Ook in de neutrale landen is het bevolkingscijfer op onrustwekkende wijze achteruitgegaan.

Ook hier moet dus «heropgebouwd» worden en jammer genoeg is de nog steeds stijgende levensduurte geen gunstige factor voor dit herbevolkingswerk, want is het een feit dat in de kwestie der geboorten de zedelijke momenten een grooten invloed uitoefenen, toch is het even zeker dat de economische toestanden mede van het allergrootste belang zijn.

In dit artikel willen we even de nadruk leggen op den ongunstigen invloed uitgeoefend door vrouwenarbeid op het kinderaantal.

Het verband daar tusschen werd reeds opgemerkt voor den oorlog.

Waar de ontwikkeling van handel en nijverheid gedurende de jaren 60 tot 80 van de vorige eeuw aan een grooter aantal menschen toeliet een voldoende broodwinning te bekomen en aldus het aantal huwelijken en dus ook het aantal geboorten machtig deed stijgen, werd van lieverlede na de jaren 80 een vermindering in dit geboortecijfer vastgesteld.

Als oorzaak van deze geleidelijke vermindering werd door bekwame economisten opgegeven het steeds stijgende aantal vrouwen die buitenhuis hun kost gingen verdienen

Deze moeders, die in de fabriek, op het kantoor of zoo werkzaam zijn, zien zich inderdaad verplicht hun jonge kinderen gedurende den dag uit te besteden, wat het familiebudjet zwaar komt belasten en natuurlijkerwijze den wensch naar minder kinderen doet ontstaan.

Zoo werden in Frankrijk gedurende het jaar 1896, 180,557 kinderen uitbesteed; voor Beieren vinden we voor het jaar 1907 opgegeven 21.505 kinderen die buiten huize moesten verzorgd worden en de statistikus aan wie we dit cijfer ontleenen, gelooft dat het nog ver beneden de waarheid blijft.

Deze toestand wordt langs om meer zorgwekkend omdat het aantal buitenhuisarbeidende vrouwen in de laatste jaren verschrikkelijk is gestegen. We hebben geen betrouwbare statistiek bij de hand voor wat ons eigen land betreft, maar daar de toestand in zoowat alle nijverheidslanden van Europa ongeveer dezelfde is, kunnen we wel iets leeren uit de volgende cijfers ontleend aan een statistiek voor Duitschland.

In 1882 waren er slechts 3971 **gehuwde** vrouwen werkzaam buiten huis; in 1907 was dit aantal gestegen tot 22719, anders gezegd, gedurende deze enkele jaren was dit aantal met 577 t. h. geklommen, terwijl het aantal mannen slechts een verhooging aanwees van 241 t. h.

En nog altijd worden er nieuwe vrouwenberoepen geschapen, die aan de vrouw de vervulling harer moederplichten zoo niet onmogelijk dan toch veel moeilijker maakt.

Was er in den laatsten tijd geen spraak van, dat de Brusselsche tramwegen vrouwen gingen aanwerven voor het ambt van ontvangers!?! Worden er niet hoe langer hoe meer vrouwen aangeworven voor burelwerk, ziekenverpleging, voor de school, enz.? Ook voor de vrije beroepen melden zich al meer vrouwelijke kandidaten.

De vrouw wordt uit haar huis gedrongen en het staat nochtans vast dat alle arbeid, die de vrouw uit de familie haalt, het kinderaantal beperkt.

Zoo wordt opgemerkt dat de vruchtbaarheid veel hooger is bij zulke standen waar de vrouw om een of andere reden niet tot het werk in de fabriek of buitenshuis gedreven wordt dan in andere waar de vrouw daar wel toe genoopt wordt.

Zou dat niet mede een verklaring zijn — voorzeker niet de eenige — voor het grootere geboortecijfer van land tegenover stad, van landbouwstreken tegenover nijverheidsdistrikten?

De nadeelige invloed van vrouwenarbeid op het kinderaantal is dus niet zoozeer een rechtstreeksche, hoewel sommige nijverheidstakken als de loodindustrie b. v. onmiddelijk inwerken op de vruchtbaarheid der vrouw, maar wel een onrechtstreeksche in de meeste gevallen omdat de kinderen de uithuizigheid van de vrouw zouden verhinderen.

De vrouw in huis is dus een eerste vereischte voor het herbevolkingswerk waaraan Europa een dringende behoefte heeft.

We verbergen ons niet de groote moeilijkheden die de doorvoering van dezen eisch zullen in den weg staan.

Allerwege wordt de noodzakelijkheid betoond van de verhooging der produktie om aan gebrek en hongersnood te ontsnappen — de oorlog heeft aan Europa millioenen jonge arbeidskrachtige mannen gekost — maar niet te min zal ook niet het problema van vrouwenarbeid als invloedrijke faktor op het geboortecijfer niet roekeloos mogen omgesprongen worden en het blijft een onvergeeflijke fout van wege openbare besturen evengoed als van private ondernemingen de vrouwenarbeid buitenshuis aan te moedigen omdat vrouwen in zake loon minder veeleischend zijn dan de mannen.

Zulke handelwijze kan alleen bestempeld worden met den naam van roofbouw, die slechts schadelijke gevolgen zal hebben op de toekomst van het land.

Leest en verspreidt ons Blad

Wat een verpleegster-bezoekster voor U kan doen in den schoot van den Ziekenbond

Ik wil u enkele oogenblikken onderhouden over wat een ziekenverpleegster-bezoekster doen kan in de schoot van een ziekenbond.

De hoofdtaak eener verpleegsterbezoekster is onverpoosd hare krachten te wijden aan de lichamelijke verbetering van ons volk en zôô onrechtstreeks het hare bij te dragen tot de zedelijke en verstandelijke ontwikkeling van de bevolking.

Is zij nu aangesteld door het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn in een Raadpleging voor zuigelingen of voor zwangere, of door een nijverheidsinrichting of dor een dispensarium voor tuberculose of door een werk van Moederbescherming in een Moederhuis of dor het gerecht, hare hoofdtaak blijft en is steeds dezelfde: ons volk gezonder maken, èn naar lichaam, èn naar ziel.

Maar het is niet mijn doel over de talrijke diensten der verpleegsterschaar uit te wijden; ik wil u heden alleenlijk spreken over wat een V.B. werkelijk doen kan in de schoot van een ziekenbond.

Aangezien het getal zieken aangroeit is de V. B. noodzakelijk geworden; de toestanden zijn veranderd, de geneesheer kan niet meer doen gelijk over 25 jaar, en zich met ieder zieke in 't bijzonder bezig houden, zijn praktijk wordt te uitgebreid en de meeste onder hen zijn specialisten en kunnen zich niet altijd bezig houden met de maatschappelijke en zedelijke toestand van hunne patienten. Deze toestand moet opgezocht worden ten huize, daar zal de zieke veel gemakkelijker alle inlichtingen geven, dan bij de consultatie waar hij meest altijd gejaagd is, en de memorie daardoor min getrouw. Daar zal zij beter de oorsprong der ziekte kunnen opsporen en die kennis is hoogst noodig en van het grootste gewicht; daar zal zij trachten vast te stellen op welke manier de ziektetoestand zich voorgedaan heeft, is het bij toeval? Plotselings? Onachtzaamheid ofwel kan men in 't verleden oorzaken vinden, die dezen toestand voorbereid hebben bijv.: alcoolisme, overwerk, erfelijkheid, verdoken armoede. Zij moet juist ingelicht zijn over de gewoonten van de zieke — appetijt, slaap, werk, gewicht, enz.

Denk niet, geachte toehoorders, wanneer de V. B. in uw huis komt om uw zieke te bezoeken, dat haar bezoek alleenlijk de zieke geldt... grootendeels ja... en van harte zal ze deze met raad en daad bijstaan, maar haar bezoek geldt het heele huishouden... en 't zal haar een genoegen zijn u te helpen tot het opvoeden uwer kleintjes, want dàar ligt de toekomst.

De zieke is doorgaans weg goed verzorgd, de dokter wordt geraadpleegd en beveelt het beste. En ik moet bekennen, dat ter gelegenheid mijner huisbezoeken — en ik ben zoowat ongeveer in 110 huizen geweest — ik met voldoening bestadigd heb, dat, buiten enkele uitzonderingen, onze zieken heel wel verpleegd en bijgestaan worden door familieleden of geburen. Hier is het eene buurvrouw die de kleintjes der zieke vrouw dagelijks wascht en aankleedt, daar is het eene moeder, schoonmoeder, schoondochter, dochter of zuster die helpen komt. In een huis zelfs vond ik een kleine knaap ferm aan 't koken: moeder was ziek, mocht eenige uurtjes opkomen en van in de zetel zat ze gemoedelijk te bevelen hoe de knaap, alles klaarmaken moest; de kleine jongen was echt in zijn schik en de moeder vertelde me fier dat haar huishoudentje, alhoewel ze geen dochters had, toch netjes onderhouden wierd; hare groote jongens kuischten en schuurden na hun werk.

Het is een klaar iets, dat eene vrouw die zorg heeft voor haar huishouden, gelijk onze meeste vrouwen gelukkiglijk hebben, heelemaal wat rapper opknapt, als ze weet dat alles in orde is, dat de kleintjes goed verzorgd zijn en dat de grooten het eten klaar vinden als ze van 't fabriek of 't werk t'huis komen.

Die zedelijke gemoedsrust is voor de zieke dikwijls veel heilzamer dan de beste medecijnen; want wat baat het lichamelijk rustend te bed te liggen als de onrust het gemoed opjaagt?

Haar bezoek, zegde ik daar straks, geldt niet alleen de zieke, maar ook de kleintjes.

Ja, iedereen weet, dat sedert onze V. B. werkzaam zijn, de kindersterfte in onze streken regelmatig vermindert en beperkt wordt. Maar wat min in 't oog springt, omdat het meer in het verdokene gebeurt, is de de heilzame rol welke V. B. speelt in de prophylaxis, t. t. z. de voorbehoeding der bijzonderste plagen die onze kleintjes kunnen doen verkwijnen of verminken zooals rachitis of Engelsche ziekte (u weet dat deze ziekte heele groote misvormingen kan veroorzaken, en dat ze meestal te wijten is aan overvoeding en slechte luchtverversching), ook tuberculose en lichamelijke gebreken, darmontstekingen, enz.

Zij bekomt dit rechtstreeks door het doen toepassen in onze volkrijke buurten van de algemeene gezondheidsmaatregelen die door onze brave moeders maar al te weinig gekend zijn; zij bekomt dit onrechtstreeks door het bestrijden der bestaande vooroordeelen, welke maar al te dikwijls noodlottig zijn voor onze kleintjes en die bestaan, ongelukkiglijk nog bij massa's, bijzonderlijk rond kraambed en zuigelingenverzorging.

Zoo vindt men nog vrouwen die beweren dat het naveltje van het kindje, zelfs na enkele weken, niet mag gewasschen worden — dat een kraamvrouw zich niet mag kammen vôôr de 9 dagen —— dat etterende oogjes de klaarste oogjes worden, dat een kindje van pas eenige dagen, 's avonds een brood of maizeenapapje nemen moet om goed te kunnen slapen... en dit als de moeder melk genoeg heeft om haar kindje naar hartelust te laten zuigen! Allemaal gevaarlijke onzin die kan aanleiding geven tot erge verwikkelingen, tot blindheid, maag- en darmontsteking met al de gevolgen.

Nog meer zou ik er kunnen aanhalen, toch dit zou me te ver leiden.

Naar de ziekenverpleegster-bezoekster wordt in 't algemeen geluisterd. De dokter is de gewoonlijk overlaste man, die men voor geen beuzelarijen lastig vallen mag, de dokter is de groote man, met wien men niet durft redetwisten; maar met de ziekenverpleegster, van vrouw tot vrouw wordt geredekaveld. Deze vindt in haar vrouwelijk gevoel, de ware vrouwentaal die de moeder overtuigt. En dit zooveel te meer als zij benevens haren raad, ook een weinig van haar harte schenken kan.

De verpleegster-bezoekster heeft vrijen toegang in de huizen, zij vindt er kleintes die verbleeken, verslappen, verwelken en overtuigt de moeder tot 't bijroepen van geneeskundige hulp.

De moeder zal haar zeggen: «de kleintjes zijn goed en gezond maar er is daar één, 't is vlug en glibber, 't lacht en speelt, maar sedert enkele weken, trekkebeent het wat en klaagt wat eer van vermoeidheid». De bezoekster zorgt ervoor, dat hier een juiste diagnosa gesteld wordt, en dat de dreigende heupziekte, de beginnenwaggelt op z'n beentjes, maar klaagt onherstelbare verwoestingen teweeggebracht worden.,, «Een ander kan zoo snel niet loopen als zijn zusjes, het de coxitis verzorgd wordt, vooraleer van niets en 't zal wel «uitgroeien». Daar ook, door den indringende raad van de ziekenverpleegster, wordt de aangeborene heupontwrichting verzorgd, die zonder dàt, het kindje voor gansch zijn leven tot een ellendig kreupelen zou gedoemd hebben.

Zulke voorbeelden zouden we in 't oneindige kunnen vermenigvuldigen, zôô aangeborene als aangeworvene.

Hetzelfde geschiedt inderdaad voor alle vorm van tuberculose, waarvan één der geduchtste: de Pott-ziekte is, met haren nasleep: den Pott'schen bult.

(Vervolgt).
G. DE MUNTER.

Dringende oproep aan de Vlaamsche Vereenigingen.

Vereenigingen welke nog niet in verbinding staan met het beheer van het Bormsfonds, stellen zich onverwijld in betrekking met het Secretariaat, ten einde de noodige aanwijzingen te ontvangen nopens de kapitaalsinzameling en de propagandawerking.

zGeen enkele Vlaamsche Vereeniging verzake aan hare plicht om mede te werken aan de lijfrente voor Dr Borms en schrijve onmiddellijk aan het Secretariaat van het Bormsfonds Tuinwijk 34, BORGERHOUT.

Alle ware Vlamingen abonneeren zich op ons blad

Het Uitzicht van den Dag

J. V. K. A.

Ik stond rechtover 't verhoog, aan den overhant van de Meir, den stoet af te wachten, toen ik achter mij me iemand hoorde begroeten op de oude manier :

— Hei! leelijkaard!

'k Keerde mij om; 't was Briekken Kimpe!

'k Groette hem genegen terug :

— Ah, Pokketote!

Hij glimlachte : 't was jaren geleden dat we malkaar gezien hadden en we waren nog dezelfde.

'n Paar menschen gaapten ons aan; Briekken smeet 'n oogske en we keken alle twee stomweg, met 'n berrelen aanzichte boven de koppen, naar 't verhoog.

Een sekonde later voelde ik zijnen beerepoot mijn vingers platduwen.

— Hoe is 't er mee? fluisterde hij.

— 't Kan er deure, Briekken, en met u?

— Goed, geloove ik, zwijg.

Ik keek omhooge: 't zweet liep langs zijn kaken maar zin oogskens flikkerden. Hij had zijnen hoed in zijn hand zoodat de zon wegschampte op zijn kletshoofd.

— Ge hebt uw haar verloren, Briekken.

— En vele van mijn pluimen.

— Nog geen pastoor?

— Nog niet; 'k ben mijnen tour de Flandre aan 't doen.

Hij keek rustig boven de hoofden en kwam 'n beetje later neeregedaald met nieuws;

— Wiesten Van de Vyvere zit nevens Van Cauwelaert en Baels zit nevens Monseigneur.

— Nevens welk een?

— Nevens den onzen.

— Ik heb dezen morgen VanCauwelaert gezien tusschen Logghe en Mahieu.

Dat was raak : Briekken verschoot en keek mij aan met grijze staaloogen om te zien of ik waarheid sprak.

— Dat is gevaarlijk, zei hij. En waren ze alleen?

— Ja.

Plots hoorden we roepen en juichen en we zagen de paters die op de bovenste trede van 't verhoog stonden, tegen den muur van 't College wuiven met hoeden en zakdoeken!

— Ze zijn daar! seinde Briekken.

We hoorden muziek in de verte en 'k zag hoe mijn kameraad gespannen pijloorde naar den kop van de komende fanfare. Zijn gelaat ontspande plots en verhelderde :

— 't Is 'nen djuusten, kwam hij vertellen, maar 'k hoorde 't nu ook want almeteens sloegen de koperklanken uit tegen de gevels van de huizen en zinderden ze, van langsom forsiger, knetterend en schetterend vôôr de tribune: «Zij zullen hem niet temmen...!»

De paters, boven op het verhoog, waren niet houdelijk. Ze riepen en juichten dat 't boven 't muziek uitkwam en de geestdrift de benedenloges te pakken kreeg.

— 'k Geloove dat Marck en Heyman daar ook zitten, kwam Briekken vertellen en ze roepen bravo en Rik Heyman klakt nog altijd in zijn handen.

— 't Zijn toch ook Vlamingen en 't bloed kruipt waar 't...

— en is 't tegen hun goesting dat ze 't zeggen.

Hij steeg weer op.

— Wat komt er eerst, Briek? Limburg?

— Limburg, ja. Flauw volk; ge hoort er niets van; ze slapen daar allemaal geloof ik.

— In de Kempen gaat 't goed. De Backer werkt voor tiene. Hoe is 't in de streke?

— Goed. Ah! Ah! 'k peize dat we de bazen zijn; moest het voor West-Vlaanderen alleene te doen zijn 't ware rap geloopen. Maar Gent! Brussel! Antwerpen!!

— Kijk, Seppen! 'k kreeg nen trap van zijnen vernagelden linker boereschoen zoo dat ik opsprong.

— Wat is er?

— 'n Leeuwenvlag, zonder rood; 'n goeie!

Zijn pokkegezicht straalde van genot.

— 'k Ga ne keer kijken naar Wiesten's smoel.

Hij zocht boven de koppen.

— Hewel

— Rood lijk 'n tomatte, van de hitte.

— Wat zeggen ze ervan in Thielt.

— Dat hij 't verre gebracht heeft.

Ik zag nu en dan, tusschen de hoofden, groepen voorbijschuiven die met hoeden of klakken zwaaiden van zoohaast ze aan 't verhoog kwamen. Muzieken en vlaggen volgden malkander snel op; 't was geen processiegang. De paters van boven bleven onvermoeibaar roepen en zwaaien. Wat 'n kerel!

Briekken kwam iets in m'n oore fezelen :

— Kijk, lafaards nu.

— Waar?

— Dàar.

Hij wees met den blik naar 'n groep die aankwam met aan den kop een Leeuwenvlag.

— Waarom? warom lafaards?

— Ziet ge 't niet? daar van boven aan de vlag, ne strik, ne Belgischen strik. Dat is knechtenwerk. Zuiver of niets, zeg ik.

Maar hij monterde weer op, want er dreunde 'n Vlaamsche Leeuw voorbij; hij kon 't niet meer herden dezen keer en hij brulde mee, en ik met hem: Zoolang — de Leeuw-kan — klauwen Zoolang — hij tanden heeft !

't Volk keek om maar we gaven lament tot aan 't einde.

— Nog leeuwenvlaggen ginder, rapporteerde hij, en onbesmette geloof ik, zonder rood!

Hij was één zon.

— 't Zijn kranige jongens, Seppens; en van den ouden eed; meest allemaal met 'n klakke; 'n hoed, dat is voor de heeren, zeggen ze.

Hij bleef lang boven en 'k hoorde hem zeggen, lijk in zijn eigen :

— Maar kijk.

'k Had ik echter schoon te kijken en te zien, 'k zag ik niets dan hoeden en koppen en nekken en nu en dan den top van 'n vlag.

— Wat is er Briek

Hij knikte maar liet me in mijn weere.

't Moet zijn dat hij iets bijzonders in de gaten had want hij dromde 'n paar menschen weg en neigde zijn linkeroore naar de aankomers.

Weer gaf er 'n voorbijtrekkende fanfare de bekende maat aan: Boem-Boe-Boe-Boe-Boem — Zij zu-llen hem — niet tem-men.

'k Zag Briekken hem inhouden van 't lachen. Hij kwam achteruit, nam me bij den arm: Kom, zei hij, 't is prachtig.

— Wat is er te zien?

— 'k Zal 't u vertellen, kom uit het volk.

We gingen op een open plek tegen een huis staan.

— Er is niets meer aan te doen Seppen, 't zit in de jongens hun bloed! en zeggen dat de kruime thuis gebleven is; de beste van Thielt, Roeselare, Isegem zijn hier niet, wat had het dan geweest?

Zie, ge kunt gij het niet zien maar aan den linkerhoek van de tribune, op het voetpad, staat er ne pater, ne redemptorist of ne jesuiet, 'k heb het niet goed kunnen onderscheên, want mijn oogen dragen niet verre meer; welnu iederen keer dat er 'n muziek afkomt vliegt hij er naar toe — zie, nu weere zè — Briekken reikhalsde — vliegt hij er naar toe en roept naar den chef: — «Kristus-Koning!» dat hij moet Kristus-Koning doen spelen. Sommigen doen het, deze die 't liedje juiste op hun speeltuig staan hebben. Maar de anderen heffen hun schouders op en wijzen op hun boekske, willende zeggen: 't is te late 't staat er al op! en 'n sekonde nadien blazen ze de Vlaamsche Leeuw.

Brieken lachte lijk 'n paptaarte.

— Kijk, weere zè, die vent zal moe zijn! Horkt zulle, Seppen, wat zal 't zijn?

— Wij luisterden, half angstig, maar 't was goed: Boem - Boe - Boe - Boem — Boem — Zij zul-len hem - niet temmen!

Briekken hutste nog altijd.

— Er is nog wat anders, hernam hij. Ik zei het u, 't zijn goe jongens, van den ouden eed; 'n beetje beschaamd nog dat ze daar tusschen die twee hagen van menschen moeten loopen. De kapelaan heeft hun uiteengedaan, gisteren avond nog waarschijnlijk, dat ze moeten met hun klakken in de lucht zwaaien als ze vôôr Monseigneur komen, als ze vôôr de tribune komen. Maar de jongens zijn beetje betutterd en ze zouden, zoo waar, zonder groeten 't verhoog voorbij loopen. Kijkt nu, Seppen, naar de paters daarboven, ziet ge ze zwaaien en roepen, ziet ge nu hunne hoeden in de lucht gooien en dat maar gedurig aan. Dat is om de jongens te doen verstaan, dat het tijd is, dat ze 't ook moeten doen. En langs hier van den stoet staan de padvinders, ge kunt ze niet zien, maar ze doen hetzelfde: re roepen gestadig en ze heffen zelfs den arm op van de buitenste reke: «Zwaaien met uw klak!» zeggen ze, «zwaaien maar!» En de jongens doen het want ze zijn van goeien wille en ze zijn blij dat ze weten dat ze 't nu moeten doen. Maar ze stappen rap voorbij, Seppen, en als ze een paar keeren gezwaaid hebben zetten ze hun klak weer op juiste als ze voor Monseigneur zijn!

Nu dat en kan geen kwaad, de intentie maakt het werk, zeggen ze bij ons... en we mogen toch eens lachen.

— Kijk, zei hij weer, zie de gangmakers wuiven van boven! Ziet ge ze?

Plots wierd hij ernstig. Er kwam iets over hem dat ik vroeger belet had wanneer wij samen baden vôôr en na het eten. Ik hefte mij op mijn teenen op en zag nu wat er op komst was. Kloeke kerels droegen een rustbed waar een machtig Missiekruis oplag. Zoo te midden die Meir! 't was een pakkend schouwspel. Briekken zweek en miek zijn kruis.

— Stomme stad, gromde hij, waar zijn al die vlaggen. Aan de huizen? Nievers! En dat is 't Vlaamsche Katholieke Antwerpen! Schande. En wie zingt er hier mee als 't muziek speelt. Geld, ze kennen hier niet anders dan geld. Geen geestdrift in Antwerpen. Bah! 'k verlange tegen dat ik weere thuis ben.

Maar hij bleef niet lange slechtgezind. Er daverde weer n Vlaamsche Leeuw door de lucht en er klauwierde ne zwarte leeuw op 'n gouden Veld, zonder rood, juist recht over ons zoo uitdagend over de straat dat zijn oogskes weer vriendelijk begonnen te fonkelen.

— Nog een «van smetten vrij» jubelde Briekken en ginder nog twee, geloof ik.

Waar gaan we naartoe!

— Seppen, 'k heb gelachen dezen morgen op de vergadering van de studenten. Mgr. Coppieters was eerevoorzitter; toen 't gedaan was zei Mgr. : jongens 'k zal u 3 kruiskes geven.

één opdat ge goed zoudt studeeren;

één opdat ge goeie katholieken zoudt blijven;

één opdat ge goeie Vlamingen zoudt worden.

— «Bravo, bravo! riepen de jongens, leve Zelfbestuur!»

— St... St... St... kwamen de leiders van de afdeeling. St... jongens, zwijgt !!

— Kijk de Zouaven van Roeselare! Ik hoorde een lied zingen dat me dertig jaar achteruit smeet.

Weer kwam er iets innigs over 't gelaat van Briekken Kimpe.

— Is er iets schooner in de wereld dan een Vlaamsche student in zouavekleeren? Seppen, waar is de tijd! «Vivat Leone en hij begon te neuriën: pa-pa nostro...» Weet ge 't nog!

Hij sloeg op mijn schouder dat ik hem waarschuwen moest: «Voorzichtig, zoo hard niet».

— Wel! Wel! Wel! Seppen Gaaitant:

Hij wist niet waar hij het had van geluk en hij zong verder.

— De J. V. K. A. is onafhankelijk van de A. J. C. B.; de J. V. K. A. heeft een eigen voorzitter, een eigen sekretaris, 'n eigen schatbewaarder; heeft eigen standregelen en wil niet hebben dat de A. C. J. B. zich met haar zaken bemoeit. Maar Seppen, jongen, dat is zelfbestuur, dat is separatisme, dat is nationalisme, dat is... dat is... dat is verboden... dat is... OPSTAND TEGEN 'T GEZAG ! !

Jongen, jongen! Seppen, Seppen! 't gaat al om zeepe.

— Briekken ge sleept te vele de e; iedereen hoort dat ge van West-Vlaanderen zijt. Ge moet zeggen: «'t gaat al om zeep», «Nationalism», «Separatism».

* * *

Een uur later, moe van kijken en staan en scheel van den dorst, zakten we de Meir af en we kwamen een groepje kajotters tegen met een kaartje, een geel kaartje op hunnen hoed : Amnestie, Leve Borms !

— Wel, zei Briekken had Borms daar ergens nevens Mgr. gezeten in de plaatse van Wiesten Vande Vyvere, of van Baels bijv. de padvinders en de paters van de claque zouden mogen thuis blijven hebben; de hoeden en de klakken zouden van zelfs en op 't goe moment in de lucht gevlogen zijn, wees maar gerust.

Hij zweeg nen oogenblik en vaagde zijn zweet af.

— Er zijn 44238 jongens voor bij 't Episcopaat getrokken, 'k heb ze geteld, ging hij voort, de betaalde Antwerpsche muziekanten niet meegerekend; en ik schat dat er een 33000 los in de stad rondloopen.

Kollossaal dus, lijk ze hier te Antwerpen zeggen en 't doet deugd aan mijn priesterherte. Ge ziet daaraan wat de geestelijkheid nog kan in Vlaanderen als ze niet mordicus tegen stroom wil opvaren. Maar 't gene dat we hier vandage gezien hebben, Seppen, dat is actie naar buiten met trouwens nog veel te veel, hoe zou ik het zeggen, veel te veel troebelen ondergrond van strijd en achterdocht en... ge weet wel...

Dat ze nu maar thuis rap de actie naar binnen inzetten, en 't Rijk van Koning Kristus van binnen vestigen.

't Is gelijk, 'k ga kontent naar huis. Ik en heb geen brabassons gehoord en 'k heb veel Vl. Leeuwen gehoord en gezien. Ik geloove niet dat 't aan de officieelen liegt; 'k peinze dat ze een beetje schuw geworden zijn van al dat gazettenlawijd over de J. V. K. A. en dat ze zullen gezeid hebben: «Laat ze doen, laat ze spelen en zingen naar hun goesting». Ja, een beetje gazettelawijd en doet altijd geen kwaad: Timor Domini inctium Sapintiæ.

Nu, we nazen Seppen, we nazen 't doel; 't voorbeeld dezen keer, en 't gezond verstand komt van hooge: «elk op zijn eigen, Walen en Vlamingen, elk moet baas zijn in zijn huis» zegt de Overheid en wij, als onderdanige kinderen, zeggen 't na.

En nu gaan we ne pot pakken, Seppen en nen oogenblik aan Vlaanderen denken want 'k en wete niet of we dat vandage al gedaan hebben».

Get. SEPPEN GAAITANT.

EEN FRANSCH BLAD OVER DE IJZERBEDEVAART

« Monde », een Parijsche uitgave onder leiding van bekende personaliteiten als Barbusse, Gorki, Einstein, enz., schrijft :

« Bij de honderdduizend menschen hebben deelgenomen aan de negende Bedevaart naar Diksmuide. Grootsche betooging van heel een volk bij het graf van de soldaten gesneuveld op de slagvelden van den IJzer, geen patriotische en officieele betooging, maar een volksche betooging tegen den oorlog. Geen enkele Belgische vlag, geen enkele brabançonne. Om protest aan te teekenen tegen een staatkundig regiem waaronder het Vlaamsche volk lijdt waren afvaardigingen uit al de deelen des lands naar Diksmuide gekomen, eveneens om amnestie te eischen ten voordeele van den sinds vele jaren gekerkenden leider Dr Borms ».

Anderzijds wordt gemeld:

Volgens het uitgebrachte verslag van den Veiligheidsdienst waren op de IJzerbedevaart een 85.000 personen aanwezig. Aan dit verslag is een lijst toegevoegd van een tweehonderdtal personen waarop voorkomen meestal de namen der aanwezige priesters, lijst die naar alle waarschijnlijkheid aan de geestelijke overheid zal meegedeeld worden.

WIE HELPT ER MEE !

Het BORMSFONDS, welk zich ten doel stelt een kapitaal in te zamelen, te beleggen, en de intresten aan te wenden tot het uitkeeren eener lijfrente aan Dr Borms, heeft de **130 duizend frank bereikt !**

Allen welke hieraan medehielpen, onzen besten dank !

Onze betrachting is echter 500.000 fr. in te zamelen, waarmede we dus Dr Borms een behoorlijke jaarlijksche levensrente kunnen blijven verzekeren.

Wij wenschen echter, zonder te veel propagandawerking naar buiten, dit doel te bereiken. Rond den naam Borms mag geen onkiesche bedelpartij ingericht worden.

Den aangewezen weg voor het succes is : **Doelmatige organisatie en stipte werking.**

Elke vertrouwensman of Vereeniging geve ons onverwijld op :

1) Het aantal te gebruiken omzendbrieven.

2) Aantal verlangde steunlijsten.

3) Steunbons van 5,—, 2,— en 1 fr., gebrocheerd in boekjes van 20 stuks.

4) Bijgaande teekening van Dr Borms, gemaakt door kunstschilder E. Van Dooren, na een bezoek gebracht aan Dr Borms, ter gelegenheid van zijn 50e verjaardag. Deze kaarten worden verkocht aan 1 frank het stuk. Eene korting van 20 p. h. wordt toegestaan aan de vereenigingen. Bij elke bestelling dient de koopsom gevoegd.

5) Gebronzeerde Bormsmaquetten (handelswaarde 50 fr.) worden gratis ter beschikking der Vereenigingen gesteld, om op feesten, enz. verloot of per Amerikaansch opbod verkocht te worden ten voordeele van ons Fonds. Bestellingen te doen aan het Secretariaat.

6) Oude boeken kunnen gezonden worden aan den heer Johan Zwijnsen, Sleutelstraat, 29 Antwerpen. De opbrengst van dezen verkoop wordt gestort in het Bormsfonds. Bij elke zending duidelijk vermelden: Voor het Bormsfonds.

Wij herhalen nogmaals dat op aller medewerking wordt gerekend. De vrijlating van Dr Borms kan niet lang meer uitblijven en ons kapitaal is nog verre van toereikend. Er dient dus met spoed gehandeld. **Het welgelukken onzer inzameling is de afbetaling onzer eereschuld tegenover Dr Borms.**

Vele handen maken het werk licht.

Tooneelstukken

TE KOOP in Boekhandel-Volksverheffing, Onderwijsstraat, 14 Aalst :

Prochievrijers,
Landelijk spel in 4 bedr. (11 h. 6 d. bijz.) 2e prijs «Noordstar», Staatspremie 12.00
Dorpsgezag, 3,50
Blijspel in 1 bedrijf (6 h. 4 d.)

J. Van de Steen. — In den Tempel,
Tooneelstukje in 1 bedrijf 1.50 fr.

Herman Van Overbeke. — Roeping,
Drama in 3 bedrijven 7.50 fr.
Fantazie in 1 bedrijf. Prijs 5 fr.

Jozef Boon. — Van een Nonnetje dat wonderen Balsem wou koopen,
Een spel met een beetje droom en een beetje werkelijkheid in 1 bedrijf Prijs 7 fr.
Paus Van Haegendonck, 3,50
Tooneelstuk in 3 bedr., Staatspremie. Met dit stuk werd in 1922 't «Landjuweel» gewonnen (7h 3d.)
Leentje uit 't Hemelrijk, 2,50
Blijspel in 1 bedrijf (3 h. 3 d.)
De Zot,
Spel van het erf in 3 bedr. Staatspremie (7 h. 1 d.)
The Golden River, 5,00
Tooneelspel in 4 bedr. Staatspremie (11 h. 3 d.)

Renier Ysabie. — Viva Christo Rey! Missiespel in 3 bedrijven, actueel en boeiend. — Spannende volkskunst. 15.00 fr.

Asbjœrnson. — Vertellingen uit het hooge Noorden fr. 4,50; geb. 5,50
August Cuppens 9,00
Constance Teichmann 12,00

Joris Baers. — De Bibliothecaris als Opvoeder 5,00
De Catalogen 3,75

Kerkelijk nieuws

KERKELIJKE KALENDER

Zondag 16 September, 16e Zondag na Sinxen.
Maandag 17, H. Kruiswonden van St Franciscus.
Dinsdag 18, H. Jozef a Cupert.
Woensdag 19, HH. Januarius en gez. Quatertemper.
Donderdag 20, HH. Eustachius en gez.
Vrijdag 21, H. Matheus Quatert.
Zaterdag 22, H. Thomas a Villa. Quat. 1e kwartier.

STADSNIEUWS

Apothekersdienst :

Jozef Verhamme, Marktstraat.

Verloren.

Gouden dameshorloge, ovaal, terug te bezorgen tegen belooning bureel van 't blad.

DRINGEND.

Uit der hand te koop volgend materiaal voor schoenfabriek :

2 Singer-naaimachienen;
1 Conterfoorschalmmachien (Crick Schwager);
1 Zoolschalmmachien;
1 perfooreermachien;
1 Tigeschalmmachien;
1 moteur 6 8 H.P.
3 Snijtafels.

Te bevragen bij advokaat Jozef Vandermeersch Iseghem, liefst, gezien de dringendheid Zondag voormiddag 16 September.

Bekwamen Patroonmaker

goed op de hoogte van
VROUWFANTASIES
wordt gevraagd door
de
Schoenfabriek Van Lierde
124, Brusselstraat te Halle

BURGERLIJKE STAND

Geboren:

Lucien Simoens, z.v. Remi en Gerarda Mestdagh, Hondstraat, 25.

Etienne Verhaeghe, z.v. Jozef en Emilie Callens, Lendeledestr. 124.

Pierre Mingelinckx, z.v. Jozef en Gabrielle Folens, Nederweg 40.

Jozef Vandecappelle, z.v. Marcel en Gabrielle Verstraete, Krekelstr. 67.

Lucienne Vanzieleghem, d.v. Honoré en Maria Loncke, Nederweg 159.

Daniël Verlinde ,z.v. Victor en Madeleine Verstraete, Roeselarestr. 294.

Overlijdens:

Philomena Vandewalle, z. b. 68 j. ongehuwd.

Adile Defoer, z.b. 87 j. ongehuwd.

Petrus Vens, handel. 79 j. echt. Romanie Garrevoet.

Renè Ghesquière, werktuigm 73 j. man Florine Oosterlynck.

Martha Hellebuyck, 1 j. d.v. Petrus en Laura Bouckaert.

Juliana Devos, z.b. 74 j. wed. Emile Parmentier.

Celestina Quagebeur, huish. 61 j. vr. Gustaaf Beernaert.

Huwelijken:

Gustaaf Vansteenkiste, vlasw. 23 j. won. te Wynkel St Eloi en Maria Lannoo, fabriekw. 25 j. h. w.

Jozef Gaeremyn, plafoneerder, 23 j. won. te Oost-Roosebeke en Celina Gurdebeke, huisw. 30 j. h. w.

Ernest Vandenheede, wever, 45 j. won. te Ingelmunster e n Irma Coolen borstelm. 36 j. h. w.

Georges Vleirick, schrijnw. 24 j. en Julia Dubaere, bottienst. 25 j. b.h.w.

Gustaaf Vermeische, metser, 26 j. en Augusta Mulier, borstelm. b.h.w.

Remi Vanhaezebrouck, borstelm. 23 j. en Alice Porte, schoenfabrw. 21 j. b.h.w.

Henri Tytgat, borstelm. 23 j. en Madeleine Vanthournout, borstelm. 21 j. b.h.w.

Cyrille Vanhauwaert, schoenm. 28 j. en Rach. Bruyneel, schoenfabrw. 20 j. b.h.w.

Geeraart Ramon, timmerm. 27 j. en Rachel Beernaert, bottienst. 29 j. b. h.w.

Alfons Beernaert, schoenm. 22 j. en Bertha Schacht linnenstikster, 21 j. b.h.w.

Leon Seynaeve meubelm. 28 j. won. te Lendelede en Maria Hanson, kleermaakster, 22 j. h. w.

Alfons Grymonprez, borstelm., 22 j. en Rachel Declercq, borstelm. 22 j. b.h.w.

Jozef Ferhein, borstelm. 29 j. en Anna Bruyneel, huisw. 23 j. b.h.w.

Gerard Duyck, borstelm. 28 j. en Philomena Boucquet, borstelm. 18 j. b.h.w.

Cyrille Tack, borstm. 42 j. en Judith Bourgeois, borstelm. 45 j. b.h.w.

HUISWEVERS

worden gevraagd, alsook bekwame wevers welke zich te huis willen vestigen, aan overeen te komen voorwaarden.
Goed en regelmatig werk.
Schrijven of zich aanbieden bij VAN DAMME, Engelstraat, 27 St Amandsberg (Gent)

Feest Brugstraat.

Gezien de feesten die verleden Zondag moesten uitgesteld worden, omwille van het slechte weder, zal een prachtig vuurwerk afgestoken worden heden Zondag te 8,30 u. 's avonds. Het muziek zal de feesten opluisteren vanaf 7 uur.

Namens de feestkommissie.

Uit de Inrichtingen

Spaarkas.

Ze is open elken Zondag van 9 tot 10 uur voormiddag.

Ware Vlamingen sparen in Vlaamsche inrichtingen.

Vl. Harmonie.

Dinsdag a. s. bijzondere herhaling. Niemand afwezig. Uitnoodigingen worden nog gezonden.

Vl. Huis.

De kermis heeft nogmaals vele menschen den weg naar 't Vlaamsch Huis geleerd. 't Is het beste bewijs dat we winnen aan invloed. Verschillende nieuwe actionarissen werden aangeworven.

Kermisgild.

De nieuwe boekjes worden heden door de geldomhalers thuis besteld. We rekenen erop dat al onze leden hun beste zullen doen om veel en regelmatig te sparen.

De Mandelgalm.

De dagen korten. De avonden zullen stillekens aan lang worden. Dan is er in ieder huisgezin goede, aangename en leerrijke lezing noodig. Maken wij van de gelegenheid gebruik om De Mandelgalm in vele huizen binnen te brengen. Wie zorgt er voor dat zijn vriend of gebuur een lezer en geabonneerde wordt?

Steun voor 't blad.

Onbekend 10; Omdat mijn voorbeeld moge gevolgd worden 5; Omdat de Gilde zoo goed kan schelden 5; 'k heb met de kermis een pintje minder gedronken 5; Wie doet er nog mee 5.

Pensioen.

Nog altijd komen vele werklieden te laat met hun pensioenkaart binnen. We herhalen: Wie niet op tijd zijn pensioenkaart brengt benadeeligt zich zelf en de maatschappij. Tegen den 13e der maand volgende op de geboortemaand, moet de kaart ingebracht zijn, of moet de vrij verzekerde in zijn maatschappij storten. Wie dus geboren is in Oogst, moest zijn kaart reeds binnen gebracht hebben.

Allo! Wie nog ten achter is haastte zich.

ROESELAERE

Actiecomiteit voor Volksontwikkeling. Vlaamsch Huis.

Met het oog op zijn bedrijvigheid gedurende de komende wintermaanden, heeft het Actiecomiteit voor Volksontwikkeling een programma ontworpen, dat door zijn inhoud en degelijkheid, zijn afwisseling en verscheidenheid zoowel bij ontwikkelden als bij min-ontwikkelden groote belangstelling zal vermogen te wekken.

Een belangrijk gedeelte hiervan wordt ingeruimd aan de kosteloze avondleergangen, waarmede begin Oktober wordt aangevangen, (omtrent alle werkdagen van 7,30 u. tot 8,30 u.) Hiertoe werd op bevoegde krachten beroep gedaan, en de bereidwilligheid waarmede dezelfde aan dezen oproep beantwoordden alsmede hun gehalte laten het beste verhopen voor het welgelukken van deze avondlessen.

Voorloopig worden leergangen ingesteld in: Rekenkunde, Teekenkunde, Boekhouden, Handelstechniek, Talen: (Nederlandsch, Engelsch, Fransch). Deze lessen kunnen ruimschoots voorzien in de onmiddellijke behoeften van diegenen onder onze Vlaamsche arbeiders en bedienden, die zich willen opwerken tot bedrevene geschikte vaklui, die met vaardigheid over hun moedertaal en over de bijzonderste wereldtalen beschikken.

De uurrooster en verdere onmisbare aanduidingen worden tijdig medegedeeld. De belangstellenden, zoowel inwoners van de buitengemeenten als onze stadsgenooten worden echter vriendelijk en dringend verzocht nu reeds zonder uitstel in te schrijven op de lessen welke zij wenschen te volgen. De lessen zijn gansch kosteloos. Inschrijvingslijsten liggen in het Vl. Huis en lokaal V.O.S. Statieplein.

Bedienden, vakmenschen, jonge handelaars, neemt deze gelegenheid te baat !

Door meer kennis naar meer welvaart !

Sociale Syndikale KRONIJK

Bij de bouwwerkers.

't Schijnt dat er nog altijd patroons zijn die de laatste verhooging niet toepasten. Wij dringen ten zeerste aan bij alle bouwwerkers opdat ze het algemeen geldende loon bij hun patroon zouden eischen. Ingeval van weigering verwittigen ze ons bureel.

Bij de bouwwerkers te Kortrijk

is de staking uitgebroken. Het betaalde loon was 4,50 fr. De vakvereenigingenop aandringen der werklieden eischen 5 fr. per uur. Het schijnt dat de patroons besloten met de syndikaten niet te onderhandelen. Sommigen heben hun werklieden 20 ctm. opslag voorgesteld. De staking is tamelijk algemeen.

Nog de staking bij Thanghe-Vanhoutte.

Geen verandering is ingetreden. DE VOLKSMACHT die eerst gepoogd had onze vereenigden als onderkruipers af te schilderen, zich nadien zwijgenderwijze terug trok, poogt het thans opnieuw voor te stellen alsof er van onze leden werkelijk zouden onderkropen hebben. De christene leiders zijn gloeiend kwaad, omdat we weigerden ons verantwoordelijk te stellen voor een staking die zij zelf veel liever niet hadden gekend, maar die ze uit vrees voor 'n beetje demagogie niet durfden verhinderen en 't luidt dat wij de patroons niet mogen misdoen, en Juul Declercq wordt voor een valsch leugensjong uitgescholden.

Per strooibrief hebben ze dan ook het gepast antwoord gekregen en zeer beleefd en vriendelijk werden ze uitgenoodigd om in een algemeene vergadering, hetzij van de stakers, hetzij van alle schoenmakers, hun houding met de onze te vergelijken. Op die wijze zullen alle Iseghemsche schoenmakers kunnen oordeelen over onze en hunne rechtzinnigheid.

Leiding — Opleiding.

De Volksmacht en De Ontwaking zijn de twee organen die, de eerste aan de christene; de tweede aan de socialistische werklieden opleiding moet verschaffen.

De Volksmacht draagt als leuze:

Wij zaaien de gedachten
Van arbeidsadel en trots
Wij rukken op met eigen krachten
En met den zegen Gods.

Op de tweede bladzijde in het nummer van 8 September lezen we:

«Juul! Ge moogt van geluk spreken, dat de werklieden uwen- humoristischen corpus niet over den knie hebben gelegd als antwoord op de uitlatingen uwer VERGIFTIGDE tong. De werklieden zagen daar geen syndikale maar een verdediger van de patroons voor zich. Juul! dat ge een valsch leugensjong waart wisten we maar dat ge reeds zoo diep gezonken zijt gaat toch alle verstand te boven. Nu er is niet aan te doen. Judas verkocht zijn Meester wel voor dertig zilverlingen».

En de leugens, en de krapuleuze verwijtingen en beschuldigingen zijn ons geen antwoord, in het blad waard. We kunnen onze plaats best anders gebruiken, maar we stellen vast dat... de gedachten van arbeidsadel en trots worden gezaaid. De zegen Gods zal hen over zulk werk niet ontbreken.

'n Specialen.

'n Specialen kronijkschrijver wordt er thans in de Gilde te Iseghem op na gehouden. De man schrijft alles wat zoo maar in zijn gedacht komt. Of het strookt met de waarheid of te niet, 't laat hem gansch onverschillig. De man schijnt overtuigd dat zijn lezers en tijd en gelegenheid missen om zijn gezegdens te onderzoeken. Bovenstaande getuigd daarenboven dat hij beschikt over peper en zout. We geven hier nog een uittreksel uit dezelfde kronijk waar het gaat tegen de socialisten. **«De meestergast heeft onmiddellijk het werk verlaten. Nu zijn de meisjes van dat GESPUIS verlost».**

Commentaar overbodig.

LEDEGHEM

Onze mannen doen hier goed werk. Er zijn reeds een schoon aantal vrije kristene gesyndikeerden en een flink bestuur bekommert zich om de leiding. Mannen, we houden vol. We zorgen dat iedere Ledeghemsche werkman zich en tegen gebeurlijke staking, èn tegen werkloosheid in het Vrij Kristen Syndikaat verzekere. Het Vl. Nationaal Vakverbond moet een macht worden.

GITS

Zondag hield de afdeeling hare gewone vergadering. Na de vergadering lieten zich een viertal nieuwe leden inschrijven. Verschillende zijn lezers van «De Mandelgalm» en we vragen hun ten dringendste, 'n flinke propaganda voor de vakvereeniging in te zetten.

Gits wil trouwens ook in de Werkersbeweging niet ten achter blijven. Als de franschmans binnen komen moet ons werk reeds in vollen gang zijn.

Kranige Mannen!

Wij lezen in «Dender- en Zennegalm», het blad der Vl. Nationalisten uit het Payottenland :

Twee man naar de Kamer

Drie man naar den Provincieraad!

't Gebeurde voor een goeie maand. De Clercq had striemend in de Kamer tot Van Cauwelaert geroepen :

«Wij zijn niet langs den rug der Vlamingen naar de eereposten gekropen! Wij zijn door de Vlaamsche beweging niet rijk geworden!»

En wat later stonden eenige minimalisten in de gangen der Kamer over 't geval te praten.

«De Clercq moet vallen!» zei M. Bauweraerts. Die generde te veel. Die deed er geen doekskens rond als hij wat te zeggen had.

* * *

We mogen er ons dus aan verwachten dat die heeren in den komenden verkiezingsstrijd, met het geld van Patria, ons met alle middelen zullen bekampen. Des te beter! Hoe harder de strijd, des te liever! Wij hebben er reeds menige staaltjes van ondervonden: wij zijn de bondgenooten van de kommunisten, durven ze schrijven in hun bladen en op hun strooibriefjes.

Dat zij voor Jaspar, Renkin, Carton de Wiart en Nothomb zullen werken, zeggen ze nog niet.

* * *

De liberalen zullen er wel voor zorgen dat ze benevens een bokser en een vlieger, er nog een soort Peirlinck bijkrijgen, om de Vlamingen zand in de oogen te strooien, valt niet te betwijfelen.

Er zal de volgende maal wel weer een administrateurspost in een of andere bank ter beschikking zijn voor hem die zich voor dat karweitje wil leenen.

* * *

De socialisten zullen rond dien tijd wel weer tot de ontdekking komen dat er zoo iets als een Vlaamsche beweging bestaat en ze zullen zich uitgeven als de eenige verdedigers van een degelijke pachtwet en van den zesmaandendienst, tot welke verwezenlijking ze gedurende gansch den tijd dat ze de macht in handen hedden, niets hebben gedaan. Wel integendeel!

* * *

Weldra krijgen we dus nieuwe verkiezingen.

Zal het over een paar maand, zal het erst in Mei aanstaande gebeuren?

We weten het nog niet!

Iets staat voor ons vast : wij moeten die kampagne voral gebruiken tot verspreiding en uitdieping van de Vl. Nationale gedachte; wij moeten tijdig onze batterijen opstellen; wij moeten er voor zorgen dat wij over voldoende munitie beschikken.

« De Clercq moet vallen! » zei prof. Bouweraerts.

Wij antwoorden :

Deze maal sturen wij uit Brabant twee volksvertegenwoordigers naar de Kamer !

Deze maal sturen wij uit het arrondissement Brussel drie man naar den Provincieraad !

En dat kunnen wij gemakkelijk.

6900, 8300, 9400.

Zooveel stemmen behaalden we achtereenvolgens in ons arrondissement in '19, '21 en '25.

Bij de verkiezing van den provincieraad in October '25, steeg dit getal tot 12400.

In 't arrondissement Leuven behaalden wij er 4600.

12400 plus 4600 is 17000.

Deze maal komen wij op in 't arrondissement Nijvel. In Leuven is de campagne reeds ingezet.

Allo! vrienden, zorgen we er voor een striemend antwoord voor prof. Bouweraerts te geven!

Van nu af onverpoosd aan 't werk over gansch het arrondissement.

Op u bijzonder, strijdgenooten uit de kantons Vilvoorde, Assche en Wolverthem, wordt gerekend.

In uw distrikt ontbraken ons bij de laatste provincieverkiezing maar 3 stemmen om 3 man naar den provincieraad te sturen.

In alle gemeenten van uw distrikt moet het Vlaamsch Nationale woord herhaaldelijk klinken!

In Groot-Brussel zal er deze maal bijzonder gewerkt worden bij de inwijkelingen. Ook in dat midden moeten we vooruit.

En het Payottenland houdt voet bij stek en zorgt ook voor het arrondissement Nijvel.

* * *

Munitie! Munitie!! Munitie!!!

De honderd honderdmannen voor 't Bormsfonds zijn gevonden. Ons arrondissement gaf een prachtig voorbeeld.

Kunnen wij hetzelfde niet doen voor het kiesfonds? U wordt de verzekering gegeven dat er met den minsten frank, met den laatsten cent zal gewoekerd worden.

Men geve wat men geven kan.

V.

Studie van den Notoras Schotte te Ingelmunster.

Instel: Dinsdag 25 September 1928.
Toeslag: Dinsdag 9 October 1928.
telkens om 4 uur in «De Drie Koningen» te Ingelmunster van gemeente Ingelmunster.

Een schoon nieuw Handelshuis met allerlei gerieven, gansch onderkelderd, zeer goed gelegen en wel geschikt voor allen handel, omtrent rechtover de statie.

Gebruikt door m. Remi Pieters. Vrij met den toeslag.

Gewone voorwaarden.

SPROETEN
verdwijnen gewaarborgd door
Crême Splendid
Prijs 12 fr.
Te koop in alle apotheken.
Apotheek LALEMAN te Iseghem.

Voor schoon DRUKWERK
wende men zich tot de modern ingerichte Drukkerij Volksverheffing, Onderwijsstraat, 14, Aalst.
Men gelast er zich met al wat het vak betreft. Pracht- en gewoon drukwerk.

Nieuwe geïllustreerde Uitgaven
DER
VOLLEDIGE WERKEN
VAN
Hendrik CONSCIENCE
schoone boekdeelen in octavo-formaat

Het volledig stel 58 boekdeelen, in eens genomen, 400 r.

Ie REEKS. — INGENAAID 5 FR.
1. **De omwenteling van 1830,** 139 blz.
2. **Een slachtoffer der moederliefde; Eene stem uit het graf,** 143 blz.
3. **Mengelingen:** De zending der vrouw; Het boetende meisje; De moordenaar; De maagd van Vlaanderen; De brandende schaapherder; De grootmoeder, 113 blz.
4. **Baas Ganzendonck,** 142 blz.
5. **De loteling,** 149 blz.
6. **De baanwachter,** 126 blz.
7. **Eene O te veel,** 132blz.
8. **Wat eene moeder lijden kan: Redevoeringen,** 128 blz.
9. **Siska van Roosemael; Hoe men schilder wordt,** 127 blz.
10. **Eene welopgevoede dochter** 118 blz.

IIe REEKS. — INGENAAID 6 FR.
1. **Eene gekkenwereld,** 155 blz.
2. **Menschenbloed,** 169 blz.
3. **Eene verwarde zaak,** 180 blz.
4. **Een zeemanshuisgezin: De dichter en zijn droombeeld; Eene uitvinding des duivels,** 166 blz.
5. **De keus des harten,** 170 blz.
6. **De gierigaard,** 164 blz.
7. **Moeder Job,** 167 blz.
8. **Graaf Hugo van Craenhove,** 172 blz.
9. **De plaag der dorpen,** 175 blz.
10. **Lambrecht Hensmans,** 163 blz.
11. **De ziekte der verbeelding,** 175 blz.
12. **De twee vrienden; Rikke-tikke-tak,** 171 blz.
13. **Een goed hart; Houten Clara.** 183 blz.

IIIe REEKS. — INGENAAID 7 FR.
1. **De arme edelman,** 188 blz.
2. **Avondstonden,** 197 blz.
3. **Bavo en Lieveken,** 195 blz.
4. **Het wonderjaar,** 195 blz.
5. **Het geluk van rijk te zijn,** 185 blz.
6. **Koning Oriand; Blinde Rosa,**
7. **Gerechtigheid van hertog Karel,** 105 blz.
8. **De minnezanger,** 187 blz.
9. **Schandevrees,** 190 blz.
10. **Het waasen beeld,** 255 blz.

Ve REEKS. — INGENAAID 9 FR.
1. **De geldduivel,** 322 blz.
2. **De burgemeester van Luik,** 347 blz
3. **Simon Turchi,** 320 blz.
4. **Bella Stock,** 317 blz.
5. **Geld en adel,** 315 blz.
6. **De burgers van Darlingen,** 321 blz.
7. **De koopman van Antwerpen,** 377 blz.
8. **Levenslust,** 378 blz.
9. **Het goudland,** 348 blz.
10. **Het ijzeren graf,** 317 blz.
11. **De oom van Felix Roobeek,** 315 blz
12. **De schat van Felix Roobeek,** 316 blz.

VIe REEKS. — INGENAAID 10 FR.
1. **Eenige bladzijden uit het boek der natuur,** 294 blz.
2. **De kwaal des tijds,** 283 blz.
3. **Moederliefde,** 280 blz.
4. **Batavia,** 268 blz.
5. **De boerenkrijg,** 307 blz.
6. **Everard T'Serclaes,** 264 blz.
7. **Valentijn,** 271 blz.
8. **Geschiedenis mijner jeugd,** 310 blz
9. **De jonge dokter,** 310 blz.

M. E. Belpaire. — Antwerpen voor honderd jaar 5,00
Wonderland, 8 deelen, elk 8,00

Steph. Claes-Vetter. — Stil Leven, Roman 16,00
Vertelsels uit het schoone Hemelrijk fr. 4,50; geb. 5,50

H. Cruysberghs. — Onze verlossing 6,00

Louisa Duykers. — Zij die getrouw bleef, roman 18,00

Joris Eeckhout. — Litteraire Profielen, 2e deel 20,00
Onze Priestersdichters fr. 7,50; geb. 9,00
Proza van Vlaamsche Priesters fr. 8,50; geb. 9,00

Francis Finn. — Diamanten ring 9,00
Sneeuwitje 12.00
Zijn beste jaar 11,00

BEVREDIGING
GELUK GENOEGEN
zijn uw deel op de avonden dat ge geniet van
LOBBE EN SEFA
een wonderlijk geestig boek over twee Vlaamsche kinderen en al hun lief en leed. De Antwerpsche Volksromantiek, de kermis, de haven, de worsteltent, heel het land van Breughel en Pallieter, in een kleur en lijn die u nimmer vergeten zult. De illus- dit gebied ooit werd gemaakt. Vraagt het nog vandaag aan uw boekhandelaar. Met LOBBE EN SEFA komt een boek in uw boekenkast, dat er niet meer uit zal verdwijnen.
Ingenaaid fr. 20. Gebonden fr. 28
LOBBE EN SEFA zullen u vertrouwd worden als uw beste vriendjes!
«DE SIKKEL», Kruishofstraat, 22 Antwerpen.

Belangrijk bericht !

Gij allen die min of meer onderhevig zijt aan borstkwalen : Bronchiet, Griep Asthma, Keelontsteking, Hoesten, Kuchen en Fluimen, indien gij tot hiertoe alles beproefd hebt zonder afdoend effekt te bekomen, indien gij hopeloos zijt en mismoedig, vergeet niet dat er een middel is dat sinds 50 jaren duizenden en duizenden hopelooze gevallen genezen heeft. Neemt ook dit middel :

Borstbalsem Martin Toms, Resina zalf, Microbenpillen

Volgt de volledige behandeling voor zes weken waarvan het regelmatig gebruik de diepst ingeportelde borstziekten uitroeit en geneest, en aldus 't best voorbehoedmiddel is tegen de tering en 't zekere geneesmiddel van ASTHMA

Schrijft om inlichtingen aan **MARTIN TOMS**, Apotheker-Specialist, 112, Wetstraat, Brussel of wendt U rechtstreeks tot uw apotheker die U het gevraagde zal bezorgen.

PRIJZEN : Zonder Zalf 17,50 fr., met Zalf 25 fr., Microbenpillen 12,50 fr., Maagdrank 20 fr., Behandeling voor 18 dagen 85 fr., Serie van 6 weken 185 fr.

BLOEDTHEE

OVERTREFT PILLEN, POEDERS EN CACHETTEN

voor het zuiveren van 't bloed

GENEEST ALLERBEST EN OP RADIKALE WIJZE :
uislag, puisten, speen, gemis aan eetlust, verstopping, draaiingen, gal, slijmen, enz.

IN ALLE GOEDE APOTHEKEN OF RECHTSTREEKS BIJ DEN UITVINDER

Apotheker Vandenbussche

49, RIJSELSTRAAT, 49, MEENEN

Prijs 4,50 frank *Prijs 4,50 frank* *Prijs 4,50 frank*

Het Oud Bier der is gekend voor

brouwerij "De Arend,,

't gezondste, kloekste, aangenaamste

A. Louwaege-Verstraete, Cortemarck

MONO POEDERS

Onfeilbaar geneesmiddel tegen :
Hoofd- en Schele Hoofdpijn, Zenuwlijden, Hevige Tandpijn, Rheumatiek, Grippe

WAAROM ?

zijn de MONO POEDERS verkieslijk dan alle anders produkten van gelijken aard ?

OMDAT

zij onmiddelijk de hevige pijnen stillen.
zij altijd genezen daar waar alle andere geneesmiddelen mislukt hebben.
zij de maag nooit vermoeien.
zij door meestal de voornaamste geneesheeren voorgeschreven worden, om hunne menigvuldige genezingen, zelfs in de hardnekkigste gevallen.
zij, dank aan hunnen aangenamen smaak, door de moeilijkste personen gemakkelijk ingenomen worden.
zij in geen cachetten zijn, en dus door de teerderste magen verdragen worden.

TE KOOP IN ALLE GOEDE APOTHEKEN
In doozen van : **12 pakjes 4,50 fr. 25 pakjes 8,00 fr.**

Hebt gij pijnen in de lenden ?
Kunt gij moeilijk of pijnlijk uw water maken ?
Is uw water troebel of te sterk gekleurd ?
Lijdt gij aan jicht, heup- of lendenjicht ?
Zijt gij door Rheumatiek gekweld ?
Zijn uwe voeten gezwollen ?
Is geheel uw lichaam ontsteld door een vuilen brand ?

? ? ?

Dit alles zijn de zekere kenteekens dat uwe **Nieren, Blaas of Lever** *ziekelijk zijn en gij zoohaast mogelijk uw toevlucht moet nemen tot eene ernstige en nauwkeurige behandeling met*

? ?

Dalila Pillen

EN

Samsom's Oliebalsem

Ontelbare getuigschriften van genezingen, bekomen door het gebruik van deze wondere geneesmiddelen, zijn het beste bewijs dat zij alleen in staat zijn bovengemelde ziekten spoedig en volledig te genezen.

VERKRIJGBAAR IN ALLE GOEDE APOTHEKEN

Laat uwe Geldzaken verzorgen door de

Fondsenbank

Naamlooze Vennootschap

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
WETSTRAAT, 84 BRUSSEL

Bijhankes : Antwerpen & Kortrijk

Agentschappen :
Brugge, Crombeke, Poperinghe, Harelbeke, Moeskroen, Thielt.

Fondsenbank maakt deel uit van de groep Fondsenbank-Handelsbank-Noordstar.

Kapitaal en Reserven : 50.000.000 frank

BIJHUIS TE ISEGHEM
ROESELAERESTRAAT, 28

PECTOIDS

Overtreffen alle andere zwarte pillekens tegen den hoest !

ZIJ KOSTEN ENKEL 4 FRANK !

UW APOTHEKER HEEFT ER !

Pectoïds geven U voortdurend een klare stem, een frissche mond, een aangename adem.

ZORG DAT GIJ ALTIJD UW DOOS OP ZAK HEBT

SUIKERBAKKERIJ

Alberic Debruyne-Devolder

Rousselarestraat, 18, ISEGHEM

Artikelen voor St Niklaas, Paaschartikelen en Nieuwjaarsgeschenken.

Kruidenierswaren

Conserven, Specerijen, Chocolade, Dessert, Biscuits, Pralines, Fondants, Suikers, Doopsuikers, Chocolade in reepen en in pakken.
Groote keus van Spekken, escence, acidulé, forré.
Eierkleursel voor broodbakkers.

In 't groot SUIKERHANDEL In 't klein

Bijzondere Prijzen voor Voortverkoopers

GOEDE WAAR PRIJST ZICH ZELF

Voor uwe

Stoven, Kachels en Gasvuren

wendt u tot

Germ. Ghekiere-Duyck

Roeselaerestr. 88, Iseghem

Magazijn van verlakt, aluminium en genikkeleerd keukengerief, waschkulpen in galvanisé, kinderbaden, waschfournoizen. — Groote kens van verlakte menagerestoven van de beste merken en buizestoven in eigen werkhuis gemaakt.

Gazinrichtingen Zink & Loodwerk
Spoedige bediening Matige prijzen

WAAROM ?...

Waarom hoesten als BORSTPILLEN LALEMAN U radikaal genezen ?
Waarom koorst of tandpijn lijden als CACHETTEN KEPHIL die doen verdwijnen ?
Waarom uwe kinderen niet vrijwaren tegen borstziekten als DROSELS BORSTBALSEM der *apotheek Laleman* daartoe de geschikte middel is ?
Waarom zelf ziek of zuchtig zijn als U ter *apotheek Laleman* alles kunt verkrijgen om U gezond te maken ?

ALDUS VOOR ALLES NAAR DE

Apotheek Florent Laleman
Brugstraat, 2 Iseghem
(bij de Gendarmerie)

Men draagt ten huize *Telefoon 62*

Leest aandachtig !

Voor uwe elektrische inrichtingen van drijfkracht, verlichting, verwarming, bellen, telefoon en radioinstellingen, wendt u tot 't huis

HENRI SIMOENS-SCHACHT
HONDSTRAAT, 14 ISEGHEM

Aankoop, verkoop en huur van nieuwe en okasie motors.

Alle herstellingen Spoedige uitvoering
Inlichtingen en beschrijvingen zonder verbintenis
Voordeelige prijzen

ZANNEKIN

DUBBEL BLOND BIER
gezond, kloek natuurlijk

Brouwerij St Louis
L. VERLENDE LOO

Alleenverkoop voor Iseghem en omliggende :
S.M. VLAAMSCH HUIS, ISEGHEM

Allergunstigste prijzen voor herbergiers en koffiehuizen

Neringdoeners, zoekt uw profijt!!

PIANOS

B. Van Hyfte

Gent, Nederkouter, 32 Gent
(dicht bij het Paleis van Justitie)

EINDE BADSEIZOEN

Nieuwe pianos, slechts eenige maanden in huur geweest, met grooten afslag te koop.

OP DEN KLUISBERG

Wie den Kluisberg bezoekt, late niet na het Vlaamsch Huis «Klokke Roeland» te bezoeken; eigenaar Maurits De Vos-Fiévé, waar benevens alle slach van dranken, ook nog te bekomen is in zijn winkel: chocolade, bisschuiten, bonbons, speelgoed, enz.
Koud buffet, enz., enz.
Verhuring van gemeubelde kamers en keukens.
Stalling voor motos en velos kosteloos.
Eenig depot voor de streek van alle slach van katoenen en wollen beddedekens, en dweilen.
Verkoop aan fabriekprijs.

De schoonste kinders....
zijn deze die dagelijks
gepoederd worden met

DULCIOR POEIER

Te kooop in alle goede Apotheken.
DE DOOS 1,50 FR.

TE VERKRIJGEN
in alle Iseghemsche Apotheken

VOOR UW

Schilder- & Behangpapier

WENDT U TOT HET HUIS

J. LEFEVERE-HUYSENTRUYT

Roeselaerestraat, 168, Iseghem

Magazijn van kleuren en vernissen.
Groote keus van sponsen en zeemvellen, matten, tapijten, traploopers en karpetten

Trouwe bediening Lage prijzen

DE VALLENDE ZIEKTEN !

EEN ENKEL GENEESMIDDEL zult gij vinden dat doelmatig is tegen deze wreede kwaal

HET IS DE **Poeder Epilepsia**

Prijs : 20 frank

die van af den eersten dag de aanvallen tegenhoudt — de genezing brengt aan allen die het goed gebruiken en nooit of nooit schadelijk is

Menigvuldige getuigschriften van genezing zelfs van gevallen die reeds meer dan 20 jaar duurden.

Te koop in alle goede apotheken of rechtstreeks bij den bereider

Apotheker Vandenbussche - Meenen

Volledige tekst met beschrijving, uitleg en behandeling der Vallende Ziekten wordt overal GRATIS gezonden op aanvraag.

Schoenmagazijn

R. Vandenberghe-Bourgeois

Marktstraat 17, ISEGHEM

Groote keus van mans- en vrouwschoenen 30 t. h. goedkooper dan de konkurentie.

—

Ook verkrijgbaar aan de voordeeligste prijzen : kinderschoenen, pantoffels, schoenkreem der beste merken.
Dweils, borstels, zeemvellen, sponsen en alle kuischgerief.
Het huis gelast zich met herstellingen.

ECZEMA

huiduitslag, roode vlekken, jeuklagen, springende handen, haarworm bij kinderen, genezen door het gebruik van

Cadeline-zeep

Te koop in alle apotheken.

ISEGHEM : Apotheek LALEMAN.

FAMILIEZIEKEBOND VOLKSBELANG

VLAAMSCH HUIS ISEGHEM

Verzekert tegen Ziekte
Invaliditeit
X-stralen
Opereratie
Geboorte
Sterfte

En telt reeds meer dan 2000 leden
WEES OOK VOORUITZIENDE !

Joepie is soldaat

DOOR POL VARENS.

(2e VERVOLG)

Langsheen den muur zaten er een heel hoopje op de hurken, hun gratis lineetje op te peuzelen. Anderen bleven recht staan en wandelden tusschen elken beet door, eenige stappen over en weder. De slimsten of beter de rapsten hadden de eigenaardige gelloor op den boord van een venster gezet en kregen aldus de beide handen vrij.

Wanneer men klaar kwam moest men aan de keuken haast gaan vechten om aan wat warm water te komen.

De laatsten kwamen ook reeds te laat... die konden het met koud water doen. Of het gemakkelijk gaat met koud water een tinnen kommetje te reinigen, dat al onder en boven vol vet is, kan de lezer zelf eens beproeven. Daarna had men een half uurtje rust.

Op de koer vormden zich stilaan groepjes... Iedereen had toch reeds hier en daar een kameraad gezocht in die korte tijdspanne.

Hier hoorde men het mengelmoes der Waalsche dialekten, terwijl verder in andere kringetjes de Vlamingen van uit zoowat alle hoekjes van Vlaanderen verbroederden.

Ook zij die wel het fransch machtig waren stelden zich in de Vlaamsche rondekens. Alleen het grootste gedeelte der Brusselaars zocht Waalsch gezelschap.

Na den rusttijd was het «rassemblement». Ditmaal om een half brood te ontvangen. Dat was het rantsoen voor dien avond en den volgenden morgen.

De twee laatste diensturen werden besteed aan het uitdeelen der geweren.

Het duurde reeds heel wat, alvorens de honderd en zooveel man in alphabetische orde gerangschikt was.

Joepie ergerde zich ongewoon, waarom moest zijn naam ook met een V aanvangen. De letters A. B. C. D. enz. lagen reeds lang ongestoord op hun stroozak te luieren als die ongelukkige V-mannen nog immer aan te schuiven stonden.

— 't Is verdomme nog erger as onder den oorlog as ek ek veur ons moeder na 't kometaat moest goan. oem rijs en bloêm t'oalen, zei Joepie tegen zijn opvolger.

Om half zes had Joepie ook zijn «doodschieter» in handen.

Hij had nummer 169 op zijn geweer. Joepie keek er minstens tien maal naar eer hij boven was, want de brusselsche korporaal had gezegd, dat ze 't nummer goed moesten onthouden.

Joepie wierp het geweer boven op den anderen boel, en liet zich dan op den stroozak neervallen. Hij rekte zich uit, als iemand die uit een diepen slaap wakker wordt. Geeuwde zijn mond wijd open, draaide zich een paar keeren weg en weer, om ten slotte vijf minuten te blijven stil liggen.

Om zes uur was de dagtaak ten einde. De nieuwe soldaten mochten vrij beschikken tot tien uur.

De kleine kantien van de depôtkazerne, welke op dit uur geopend werd, werd letterlijk overrompeld. De kantienhouder kon niet rap genoeg bestellen en 't bier en de limonaden vloeiden er zoetjes binnen.

De jongens hadden thans nog geld genoeg. Wie ouder, hoe arm ook, zou er niet voor gezorgd hebben zijn zoon een degelijk voorziene beurs mede te geven.

Anderen schreven reeds brieven naar ouders of verloofde.

Sommigen hadden zelfs gehoopt dien avond te mogen uitgaan. Helaas, ze werden in hunne verwachtingen bedrogen. Er was uitdrukkelijk gevel, dat geen der rekruten de kazerne mocht verlaten... en of de rekruten te herkennen waren!

Toen Joepie vernomen had dat er ook een kantien bestond, duurde het niet lang of hij vroeg aan zijn slaapgebuur:

— Witte, zouen w'er giên goan pakke?

De Witte die waarschijnlijk de gewoonte had zoo'n aanbod nooit af te wijzen was seffens t'akkoord.

En Joepie die de pintjes graag lijden mocht en daarbij van geen gierigen aard was, was uiterst tevreden over deze toestemming. Zij kenden elkander maar een halven dag en toch bleken het reeds goede vrienden.

Onnoodig te vermelden, dat het bij één pintje niet bleef, ten andere, 't bier was niet te duur en Joepie... had grooten dorst.

Toen de schemering inviel, slenterden de twee nieuwe kameraden terug den trap op naar hun hoog logies.

— Van zoê'n lekker biertje slapte goe, had Joepie telkens herhaald als hij een nieuw glas uitdronk, en zoo kwam het ook dat zijne beenen stram waren en zijn hoofd licht.

Op den zolder spreidden drie gloeilampen hun karig schijnsel in 't ronde.

Joepie had op heel dien tijd terug honger gekregen. Hij ontbond het pakje met de vijf boterhammen, gaf er twee aan de Witte, die ook een zulkdanig gevoel ondervond, en daar beten beiden tot over hun ooren in de dikke broodschrijven.

Buiten was het ondertusschen donker geworden en op den zolder ronkte er reeds hier en daar een in diepen slaap, ondanks het gekwetter en gebabbel rondom hen.

— Witte joeng, 'k krijg voak, willen we'r oêk moar tusschen kroapen? vroeg Joepie in geweldig gegeeuw en alvorens het antwoord te vernemen begon hij lakens en dekens te ontvouwen.

Tien minuten daarna lagen ze allebei uitgestrekt op den stroozak.

Om tien uur verscheen de sergeant op zolder. Met zijn schrille stem poogde hij het lawaai te overschreeuwen: **«St silence maintenant, hé! Il est dix heures, on dort à c't'heure».**

Daar sommigen er niet veel acht op sloegen, herhaalde hij zijn gegil nog eenige keeren, naarmate hij de plaats doorliep.

Allengs werd het stiller; alleen de stoutmoedigsten waagden nog een vraagsken aan hun gebuur.

Om half elf draaide de sergeant het licht uit...

Helaas, voor den sergeant... De duisternis heerschte geen twee minuten of daar weerklonk het door de stilte: «Miauw... Miauw!»

Door den ganschen zolder dreunde één schaterlach, overdonderd door het gevloek van den onderofficier.

Het gerucht was echter weer maar pas geslonken, of het nijdige «Miauw, miauw!» galmde nog schriller door de zolderlucht. In de omgeving van den sergeant beet men zich haast de tanden stuk, maar aan 't ander einde proestten ze van 't lachen.

De sergeant werd nog woedender en met een **«Si je l'attrappe, il saura de quoi!»** liep hij de richting op van waar 't gerucht kwam. Hij ontstak zijn zaklampje, lichtte de strooizakken af, maar allen schenen in een diepen slaap gedompeld.

Hij was echter pas van dezen kant gekomen of in den anderen hoek klonk het nu «Miauw! Miauw»

Het vloeken van den sergeant groeide tot een orkaan van vermaledijdingen over het hoofd van den schelmachtige onvindbare uitgestort.

Hij rende weer de andere richting op, maar vôôr hij het midden van den zolder bereikte, galmde het ditmaal uit de twee hoeken te gelijk: «Miauw! Miauw! Miauw!» Het groeide tot een koor van schreeuwende katten. De sergeant dreigde met alle mogelijke straffen...

— Indien er nog iemand verroerd, zal er niemand mogen uitgaan toekomende Zondag, riep hij in 't Fransch.

Dit scheen meer invloed te hebben dan al zijn gesakker...

Het kattenconcert eindigde als bij tooverslag... en eenige oogenblikken later kon de onderofficier in vrede den zolder verlaten.

Joepie lag dien nacht nog lang wakker. Hij dacht aan zijn malsch bed thuis, aan zijn ouders en zijn zusters en aan Pietje en Neleke.

2. — OP REIS NAAR WALLONIE.

's Anderdaags 's morgens stipt te 5 uur klonk het brommend: **«Debout!»**; 't was de stem van den sergeant die juist den zolder op kwam.

('t Vervolg).

Drukkerij « Volksverheffing » Aalst.
Onderwijsstraat, 14.